

Kunnskapsdepartementet

-

Vår ref.: NORAS 15/980-7 9177/15 **Arkivnr.:** B08 **Deres ref.:**

Dato: 16.06.2015

Aurskog-Høland kommune gir følgende høringsuttalelse:

Høringssvar på NOU 2015:2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø

Det vises til høringsbrev av 19. mars 2015, med frist til å gi høringssvar 22. juni 2015.

Aurskog-Høland kommune er enige i det overordnede i NOU 2015:2 og ønsker en stor satsing på elevenes psykososiale skolemiljø velkommen. Rådmannen stiller seg bak de fleste av tiltakene som utvalget foreslår.

Aurskog-Høland kommune, som skoleeier, vil med dette gi sine kommentarer og innspill til høringen der vi mener at det er relevant å gi slike; herunder område 1, 2, 3, 5 og 6 i utvalgets prioriterte områder.

Område 1 Å legge til rette for en stor statlig satsing på inkluderende skole

Tiltak som går på skolebasert kompetanseheving for alle skoler og alle ansatte, i tillegg til å ha fokus på området i lærer- og rektorutdanningen, er bra. Dersom det er tenkt at høyskoler/universitet skal få ansvar for denne kompetansehevingen, er våre erfaringer fra Ungdomstrinn i utvikling at kapasiteten ikke er stor nok. Gjennomføringen ble derfor ikke som planlagt. Ved en ny stor satsing vil det derfor være viktig å sikre nok kapasitet fra høyskoler/universitet. Det er også avgjørende at satsingen blir skolebasert.

Område 2 Endring av opplæringsloven kapittel 9a.

Utvalget foreslår følgende formulering av opplæringslovens § 9A-1:

«Alle elever har rett til eit trygt psykososialt skolemiljø som fremjar helse, trivsel, læring og sosial tilhøyrsl. Det er den subjektive opplevinga til eleven som er avgjerande for om ord eller handlingar er krenkjande.

Skolane skal ha nulltoleranse mot ord og uttrykk som krenkjer verdigheita eller integriteten til ein eller fleire elever.

Skoleeigaren skal sikre at retten til eit trygt psykososialt skolemiljø som fremjar helse, trivsel, læring og sosialt tilhøyrsl, blir oppfylt for alle elever»

Adresse
Rådhusveien 3
1940 BJØRKELANGEN

Telefon
63 85 25 00

Telefax
63 85 25 12

E-post
postmottak@ahk.no

Foretaksnr
948164256

I § 9A-6, 3. ledd, står det fra før:

«Fysisk refsing, anna krenkjande behandling eller kollektiv straff må ikkje nyttast.»

I tillegg foreslås en endret aktivitetsplikt i § 9A-7 hvor det i første og andre ledd da skal stå:

«Elevar skal ikkje oppleve krenking i samband med verksemda til skolen.

Skoleeigaren har ansvaret for at skolen oppfyller pliktene i denne føreseigna så raskt som mogleg.

Alle tilsette har ei aktivitetsplikt dersom han eller ho har mistanke eller kjennskap til at ein elev er utsett for krenkjande ord eller handlingar. Den tilsette kan òg få kjennskap til saka ved at elevar eller foreldre tek kontakt. Den tilsette skal straks gripe inn og stoppe krenkinga av eleven dersom det er mogleg. Tilsette skal varsle rektor om krenkinga, og rektor skal varsle skoleeigaren dersom saka tilseier det.»

Det er positivt å tydeliggjøre at elevens subjektive opplevelse må stå sterkt, for å unngå at skoler og skoleiere bagatelliserer krenkelser.

Departementet bes belyse ytterligere problemstillinger knyttet til straffereaksjoner og straffeansvar i forbindelse med de foreslåtte lovendringene i § 9A.

Område 3 Styrket håndheving av opplæringsloven

Dette gjelder i hovedsak barneombudets rolle i saker knyttet til krenkende atferd og mobbing.

Utvalget foreslår å erstatte handlingsplikten og vedtaksplikten med en ny aktivitetsplikt (s. 237). Dvs. at skolen har plikt til å sette i gang en handlingsrekkefølge og tiltak for å få stoppet krenkelser ansatte har mistanke om eller får kunnskap om. Men skolen skal ikke skrive enkeltvedtak. Utvalget legger opp til at en annen instans skal være førsteinstans/klageinstans og skrive vedtak. Intensjonen er for så vidt god, men det ligger en forutsetning til grunn her som tilsier at skoler sjelden fatter gode enkeltvedtak. Hvis så hadde vært tilfelle burde antall klagesaker vært enda høyere. Det virker litt underlig at man på alle andre områder i skolen mener at lærere og ledelse kan ivareta barnets rettigheter på en god nok måte, men ikke når det gjelder krenkende atferd og mobbing. Bør ikke den instansen som er eleven nærmest også være første instans i en klagebehandling?

Utvalget skriver videre at Fylkesmannens oppgaver knyttet til kvalitetsutvikling hos skoleeierne; veiledning av skolene i arbeidet med det psykososiale skolemiljøet på den ene siden og funksjon som klageinstans på den andre siden, vil gi en vanskelig rollefordeling og skape utfordringer for Fylkesmannens habilitet (s. 260). Derfor foreslår de en nasjonal klageordning, og forklarer og argumenterer for dette i Kap. 16. De foreslår et ombud, og bruker erfaringer/evalueringer fra bl.a. Sverige for å ende opp med å foreslå at Barneombudet skal være klageinstansen.

Slik rådmannen ser det har fylkesmannen god og relevant kompetanse knyttet til håndtering av klagesaker og bør fortsatt ha denne rollen. Rådmannen mener imidlertid at andre enn fylkesmannen kan ivareta veiledningen av skoleeier. Her er vi usikre på om barneombudet er egnet. Spørsmålet er om ikke de statlige kompetansesentrene heller bør få denne rollen og/eller at det opprettes/videreutvikles regionale veiledningssentra

som er lett tilgjengelige for skoleeier og skoler, disse sitter i større grad med den ekspertisen/fagmiljøet som barneombudet i så fall må skaffe seg på dette området.

Område 5 Styrking av skoleeierskapet

Det er positivt at skoleeierrollen diskuteres og problematiseres. Rådmannen er enig i at skoleeier må være tett på sine skoler for å sikre god kvalitet i elevenes læringsmiljø. Både en tydeliggjøring av skoleeierrollen og et økt ansvar til skoleeier må henge sammen med et statlig eller regionalt støtte- og veiledningsmiljø. Med NOU-ens sterke fokus på den juridiske delen av skoleeierrollen, vil dette også kreve økt juridisk kompetanse hos skoleeier.

Bemanningsnormer blir fort et politisk spørsmål, på linje med andre former for øremerking av midler. Generelt kan man si at bemanningsnormer ikke nødvendigvis sier noe om kvalitet på tjeneste eller antall oppgaver man skal utføre. Dersom man fra utvalgets side mener at PPT skal gjøre mer enn de gjør i dag kan det være naturlig at man også ser på ressursituasjonen som helhet for PPT. Men det er svært vanskelig å knytte det til bemanningsnorm fordi det er mange flere faktorer enn antall årsverk som avgjør om man får gjort mer eller gjort noe bedre enn man gjør i dag.

Område 6 «Et lag rundt eleven»

I likhet med Djupedalsutvalget mener rådmannen at det er læreren som har ansvar for elevenes sosiale læring. Læreren skal heller ikke fristilles fra å jobbe med og ta ansvar for elevenes psykososiale miljø. Rådmannen er også enig i at læreren og skolen trenger et supplerende fagmiljø som kan bidra til adekvat oppfølging av de elevene som trenger dette.

Dette kan både skje ved å tilføre skolene variert fagkompetanse, men det kan også ivaretas ved å gi de statlige støttesystemene andre mandater, så som lokal veiledning og kompetanseutvikling. Økt tilgjengelighet til disse fagmiljøene kan bidra til å styrke skolenes arbeid med det psykososiale arbeidet og elevenes læringsmiljø. Den fagkompetansen som er samlet i nasjonale/statlige sentre må i fortsettelsen i langt større grad tilflytes skolene eller kommunale støttesystemer, jfr. område 6.

Konklusjon:

NOU 2015:2 Å høre til gir i all hovedsak gjennomarbeidede og gode forslag til endringer. Det er imidlertid viktig å påpeke at det ikke er enkeltforslagene, men forslagene samlet sett som kan gjøre det mulig å gjennomføre dette reformarbeidet.

Aurskog-Hølands kommentarer er knyttet til noen utvalgte områder. Områder som vi mener det bør ses nærmere på i den videre behandlingen av NOU'en.

Flere av de 100 tiltakene utvalget foreslår krever økonomiske ressurser. Ved en realitetsbehandling av utredningen, forutsettes det at staten kommer inn med nok økonomiske midler, slik at tiltakene lar seg gjennomføre. Alle tiltak som er foreslått på kommune- eller skolenivå, som krever ressurser, må fullfinansieres.

Adresse	Telefon	Telefax	E-post	Foretaksnr
Rådhusveien 3 1940 BJØRKELANGEN	63 85 25 00	63 85 25 12	postmottak@ahk.no	948164256

Med hilsen

Grethe Marie Toverud Rønning
kommunalsjef oppv. og utd,

Åshild Noraker
skolefaglig rådgiver

Adresse
Rådhusveien 3
1940 BJØRKELANGEN

Telefon
63 85 25 00

Telefax
63 85 25 12

E-post
postmottak@ahk.no

Foretaksnr
948164256